

HIỆU QUẢ SỬ DỤNG VACCIN TAI XANH DO CÔNG TY HANVET NGHIÊN CỨU VÀ SẢN XUẤT ĐỂ PHÒNG VÀ CHỐNG DỊCH

Nguyễn Đức Lưu
Công ty Hanvet

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hội chứng rối loạn sinh sản và hô hấp trên lợn (PRRS) hay còn gọi là bệnh tai xanh là một bệnh truyền nhiễm nguy hiểm do virus gây ra. Biểu hiện bệnh lý chủ yếu là rối loạn sinh sản, như: sốt cao, sảy thai, đẻ non, thai chết lưu, rối loạn động dục, phối giống nhiều lần không đậu, mất sữa... và viêm phổi thùy, viêm phế quản, ho nhiều, khó thở... dẫn đến chết nhanh. Ngoài ra, tùy nhiễm các vi khuẩn cơ hội, lợn bệnh có những triệu chứng lâm sàng rất khác nhau, như: ỉa chảy, xuất huyết, tím tái tai, mũi, đuôi, chân hay những vết rộp trên da...

Bệnh được phát hiện lần đầu tiên ở Việt Nam năm 1997, nhưng dịch nổ ra trên diện rộng bắt đầu từ 2007 ở Hải Dương, sau đó lây lan nhanh, mạnh ra nhiều tỉnh và gây thiệt hại nặng nề cho ngành chăn nuôi lợn ở nước ta. Riêng năm 2010, đã có gần 500.000 lợn bị chết và tiêu hủy do bệnh tai xanh. Những năm gần đây phạm vi dịch đã giảm, song vẫn xảy ra rải rác ở nhiều tỉnh cả Bắc, Trung, Nam, với mức độ nặng nhẹ, thiệt hại khác nhau.

Qua các đợt “bão” dịch chúng ta thấy, tất cả các ổ dịch bệnh tai xanh đều nổ ra từ những đàn lợn chưa được tiêm phòng vaccin tai xanh và chủ yếu ở mô hình chăn nuôi nhỏ lẻ. Nguy cơ dịch bệnh tai xanh vẫn luôn rình rập, tiềm ẩn và có thể bùng phát bất cứ lúc nào nếu không có các biện pháp đồng bộ để ngăn chặn, phòng chống bệnh, như: tiêm phòng đầy đủ vaccin tai xanh và các loại vaccin khác; tăng cường công tác giám sát, phát hiện sớm ổ dịch, kiểm dịch, kiểm soát giết mổ, vận chuyển; định kỳ

phun thuốc tiêu độc khử trùng; chăm sóc nuôi dưỡng... Trong đó, tiêm phòng vaccin tai xanh là một biện pháp tích cực, phải được ưu tiên và chỉ đạo triệt để, tiêm đạt tỷ lệ cao. Khi có dịch, có thể dùng vaccin sống, nhược độc tiêm thẳng vào ổ dịch, kết hợp tiêm bao vây, khống chế ổ dịch là các biện pháp đã được sử dụng mang lại hiệu quả rất tốt.

2. NGHIÊN CỨU SẢN XUẤT

Từ tình hình dịch bệnh và đòi hỏi cấp thiết của chăn nuôi lợn trong nước, để chủ động phòng chống dịch tai xanh, Công ty Cổ phần Dược và vật tư thú y (HANVET) ngay từ năm 2007-2008 đã bắt đầu nghiên cứu, thu thập mẫu bệnh phẩm và chuẩn bị cho việc phát triển loại vaccin này, cụ thể:

Nhiều mẫu bệnh phẩm từ các ổ dịch bệnh tai xanh được thu thập ở nhiều tỉnh thành trên toàn quốc.

Từ những chủng virus tai xanh thực địa phân lập được, HANVET đã lựa chọn những chủng đặc trưng, tương đồng virus gây bệnh ở nước ta trong thời gian qua.

Virus được xử lý nhược độc qua một quy trình chặt chẽ, sau đó đánh giá tính ổn định cũng như tính kháng nguyên, tính sinh miễn dịch và đã lựa chọn được chủng nhược độc đặt tên là Hanvet1-VN. Chủng virus vaccin Hanvet1.VN nhược độc đã được Viện công nghệ sinh học, Viện hàn lâm khoa học Việt Nam phân tích cấu trúc, giải mã hệ gen, đặc biệt qua nhiều đời cấy truyền, trình tự hệ gen chủng Hanvet1.VN không thay đổi, như vậy đặc tính kháng nguyên, cũng như độ an toàn là ổn định.

HANVET nghiên cứu và phát triển vaccin tai xanh qua công nghệ nuôi cấy virus trên môi trường tế bào MARC-145.

Đây là vaccin sống, nhược độc, đông khô, chủng Hanvet1.VN.

Vaccin đã được kiểm nghiệm về độ tinh khiết, an toàn và hiệu lực trong phòng thí nghiệm của HANVET cũng như kiểm nghiệm, thí nghiệm và thử nghiệm về các chỉ tiêu đối với một vaccin sống nhược độc, đông khô như quy định trên các đàn lợn ở phòng thí nghiệm và một số trại chăn nuôi. Các chỉ tiêu chính như: độ ổn định lý hoá; tính an toàn và biểu hiện các triệu chứng lâm sàng khi tiêm vaccin; lấy máu xét nghiệm đánh giá hiệu giá, hàm lượng kháng thể trước và sau tiêm phòng; đánh giá độ dài miễn dịch; xác định hạn dùng của chế phẩm và chỉ số ảnh hưởng đến sức lớn, tăng trọng...

Chế phẩm được kiểm nghiệm, đồng thời tiến hành công cường độc nhằm đánh giá hiệu quả bảo hộ của vaccin được thực hiện bởi Trung tâm Chẩn đoán thú y quốc gia và Trung tâm Kiểm nghiệm thuốc thú y TW1, Cục Thú y. Hiệu giá kháng thể 28 ngày sau tiêm đều đạt trung bình 1:2560 (trong khi TCVN với vaccin tai xanh chỉ là $\geq 1:640$).

Sau khi hoàn thành các kết quả kiểm tra đánh giá khảo nghiệm tại Công ty, Cục Thú y, cũng như được Hội đồng khoa học chuyên ngành Cục Thú y đánh giá, ngày 20/01/2015 Bộ Nông nghiệp và PTNT đã cấp Giấy chứng nhận số: 04/QLT/SX-15 cho phép sản xuất và lưu hành với số đăng ký: TW-X2-210. Đây là vaccin tai xanh sống, nhược độc đông khô đầu tiên được sản xuất thành công tại Việt Nam.

3. KẾT QUẢ SỬ DỤNG VACCIN TAI XANH HANVET1.VN TẠI CÁC ĐỊA PHƯƠNG

Tuy mới được cấp phép sản xuất và lưu hành, nhưng tới tháng 11/2015, gần 800.000 liều vaccin tai xanh của HANVET đã được sử

dụng ở các cơ sở chăn nuôi lợn, Chi cục thú y nhiều tỉnh/thành, cũng như bán tại các cơ sở kinh doanh thuốc thú y, như: Công ty giống gia súc Hà Nội; nhiều trại lợn ở Hưng Yên; các công ty chăn nuôi, Mitraco, Chi cục thú y Quảng Ninh, Thanh Hoá, Hà Tĩnh, Khánh Hoà, Hà Nội, Hưng Yên, Đồng Tháp, Tiền Giang, Đồng Nai, Bình Dương, Lào Cai, Hà Giang...; Chương trình 30A của Bộ Nông nghiệp và PTNT.

Qua sử dụng, các địa phương đều phản hồi vaccin tai xanh Hanvet1.VN rất an toàn sau tiêm, không có phản ứng phụ và không có trường hợp nào phát bệnh tai xanh.

Đặc biệt, khi dịch tai xanh nổ ra tại huyện Cẩm Xuyên, Hà Tĩnh, chính quyền địa phương, Chi cục thú y tỉnh đã dùng 15.000 liều vaccin tai xanh Hanvet1.VN để tiêm phòng bao vây và tiêm thẳng vào ổ dịch, đã đạt được kết quả rất tốt là ngăn chặn bệnh lây lan và khống chế, dập dịch.

4. KHUYẾN CÁO VÀ HƯỚNG DẪN

Vaccin tai xanh Hanvet1.VN tiêm phòng tạo miễn dịch chủ động hiệu quả cho lợn:

Lợn con: từ 21 ngày tuổi (sau cai sữa) nên phù hợp với quy trình chăn nuôi.

Lợn hậu bị: trước phối giống 2-3 tuần.

Lợn nái: sau đẻ 15-21 ngày.

Lợn đực giống: định kỳ 4 tháng/lần.

Sau khi tiêm 21-28 ngày, hàm lượng kháng thể đạt cao nhất trong máu (bình quân 1:2560) và miễn dịch kéo dài 4 tháng.

Với lợn nuôi thịt, chỉ cần tiêm 1 mũi vaccin là đủ khả năng bảo hộ.

Vaccin tai xanh sống, nhược độc của HANVET có thể tiêm thẳng vào ổ dịch để bao vây, khống chế và dập dịch.

Trước khi tiêm vaccin tai xanh, nên sử dụng một liệu trình kháng sinh 3-5 ngày.

5. KẾT LUẬN

Bước đầu, đây là một thành công lớn của Công ty HANVET đã nghiên cứu và sản xuất được vaccin tai xanh nhược độc, phù hợp với chủng virus gây bệnh ở nước ta cũng như tự sản xuất trong nước, chủ động phòng chống dịch bệnh nguy hiểm này. Tuy vậy, HANVET vẫn luôn kiểm soát chặt chẽ, hoàn thiện hơn và nâng cao chất lượng, cũng như đầu tư để sản xuất tốt,

hạ giá thành.

HANVET mong sự chỉ đạo, hướng dẫn của Bộ Nông nghiệp và PTNT, Cục Thú y và Chi cục thú y các tỉnh/thành tạo điều kiện để vaccin này được sử dụng một cách rộng rãi, chủ động trong phòng chống dịch cho đàn lợn nuôi. HANVET luôn mong muốn hợp tác với các tổ chức khoa học và công nghệ chung tay, hỗ trợ nâng cao chất lượng vaccin ./

